

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВИТОЛЬДА ПЛЕЦЬКОГО В ОСВЕНЦІМІ
ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
СОПОТСЬКА ВИЩА ШКОЛА**

**SOPOCKA
SZKOŁA WYŻSZA**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
V Міжнародної науково-практичної конференції**

**Мукачево
15 травня 2025 року**

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 3 від «23» травня 2025 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами V Міжнародної науково-практичної конференції (15 травня 2025 р., м. Мукачєво). Мукачєво : Вид-во МДУ, 2025. 530 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, індустрії гостинності, суспільно-географічних та культурологічних досліджень.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, здобувачів вищої освіти, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Капітан Л.І. – д-р істор. наук, професор (голова);

Туріс І.Ю. – канд. філол. наук, доцент;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – PhD, провідний фахівець ВНТД

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

СИСТЕМИ В УПРАВЛІННІ ДІЛОВИМ ПАРТНЕРСТВОМ	
ЧЕРНИЧКО Т. В., КАЗИБРІД О.Р. РЕСУРСОЕФЕКТИВНІСТЬ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ: ВИКЛИКИ ТА НАПРЯМИ РЕАГУВАННЯ	413
ЧЕРНИЧКО Т. В., ЧОРІЙ Ю. Ю. ІНКЛЮЗИВНА ЕКОНОМІКА: КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ТА НАПРЯМИ РЕАЛІЗАЦІЇ В УМОВАХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ	416
ШЕРШУН Я.І., МАКСИМЕНКО Д.В. УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК У СИСТЕМІ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	418
SHKYRTA IHOR, NEBOLA IVAN MODEL CALCULATIONS OF THE PHONON DISPERSION IN NON-EQUIDISTANT APPROXIMATION	420
 <i>РОЗДІЛ 4. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ, ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ, СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНИХ ТА КУЛЬТУРОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ</i>	
БАБАЄВА О. А., МОВЧАН К.М. БІБЛІОТЕКА ЯК ОСЕРЕДОК ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	422
БУДКЕВИЧ Г. Б., ТЮХ Ю. Ю. ВИНИКНЕННЯ, РОЗКВІТ І ЗАНЕПАД ОЛІМПІЙСЬКИХ ІГОР	424
ГАВРИШКО С. Г., МОРОЗ Ф. В., БУДКЕВИЧ Г. Б. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВОЛОДІННЯ М'ЯЧЕМ У НАПАДІ В ГРІ БАСКЕТБОЛ У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	426
ГОБЛИК-МАРКОВИЧ Н.М., ВІТВИЦЬКИЙ О.М. ТРАНСФОРМАЦІЯ СФЕРИ ТУРИЗМУ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ	428
ГОБЛИК-МАРКОВИЧ Н.М., ПРУДНІК М.В. ЦИФРОВЕ КОЧІВНИЦТВО ЯК НОВИЙ ФОРМАТ МОБІЛЬНОСТІ В ТУРИЗМІ	430
ГОЛОВЧУК О. В., ПЛЕША М. С. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРЕЗЕНТАЦІЇ ЯК ФОРМИ ДІЛОВИХ КОМУНІКАЦІЙ	433
ГОРВАТ О.І., РУБШІ М.А. СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ТОРГОВЕЛЬНИХ МЕРЕЖ	435
ГРИЦЬКО В.В., КАМПОВ Н.С. СПЕЦИФІКА ДОГОВІРНИХ ВІДНОСИН В ТУРИЗМІ	437
ДАНЧЕВСЬКА І. Р. РОЛЬ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ У ПІДВИЩЕННІ ЯКОСТІ ТУРИСТИЧНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРОСТОРУ ВИЩОЇ ОСВІТИ	439
ЖЕРЕБАК О.В. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО РОЗВИТКУ ОСВІТНЬОЇ ФУНКЦІЇ МУЗЕЮ	441
ІЛЬТЬО Г.Ф., БИСЬМАК В. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТА ІННОВАЦІЇ СУЧАСНОЇ ГЕОГРАФІЧНОЇ ОСВІТИ	442
КАСИНЕЦЬ О.В., ОШКАЛО О. І. РЕСУРСИ ДЛЯ РОЗВИТКУ РЕЛІГІЙНОГО ТУРИЗМУ В ЗАКАРПАТСЬКІЙ ОБЛАСТІ	444
ЛЕНДЕЛ І., БРОДОВИЧ Ю. Р. РЕКРЕАЦІЙНІ ПРИРОДНІ РЕСУРСИ ЗАКАРПАТТЯ	446
ЛЕТА В.В., ГЛУХАНИЧ О.І. ЯКІСТЬ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ: СУТНІСТЬ, КРИТЕРІЇ ТА ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ	448
ЛИЗАНЕЦЬ А.Г., ДЖУС М.А. ЗАСТОСУВАННЯ НОВІТНІХ HR-ТЕХНОЛОГІЙ В УПРАВЛІННІ ТРУДОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА	450
ЛИЗАНЕЦЬ А.Г., ІЛЬНИЦЬКА Д.І. ТРАНСФОРМАЦІЯ ТЕХНОЛОГІЙ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ	452
ЛУЖАНСЬКА Т.Ю., МОРОЗ О., НАКОНЕЧНИЙ Ю. РОЗВИТОК АГРАРНОГО	454

РОЗДІЛ 3

СУЧАСНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ, УПРАВЛІННЯ ТА ІНЖЕНЕРІЇ

УДК 657.1:334.7

ФЕКЕТЕ Т.А.

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
спеціальність D1 «Облік і оподаткування»

Мукачівський державний університет

ГОЛОВАЧКО В.М.

кандидат економічних наук,

доцент кафедри обліку і оподаткування та маркетингу,

Мукачівський державний університет

СУТНІСТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ОБЛІКОВОЇ СИСТЕМИ В УПРАВЛІННІ ДІЛОВИМ ПАРТНЕРСТВОМ

В умовах сучасної економіки, що характеризується посиленням конкуренції та глобалізаційних процесів, особливої актуальності набуває питання ефективного управління діловими партнерськими відносинами між суб'єктами господарювання. Облікова система в цьому контексті виступає як інформаційний фундамент для прийняття управлінських рішень щодо вибору, оцінки та моніторингу ділових партнерів. Однак наявна практика облікового забезпечення партнерських відносин часто не відповідає зростаючим вимогам менеджменту, що зумовлює необхідність її вдосконалення відповідно до сучасних умов господарювання. Проблематику обліково-аналітичного забезпечення управління діловим партнерством досліджували такі вітчизняні та зарубіжні науковці як Голов С.Ф., Кіндрацька Л.М., Левицька С.О., Палій В.Ф., Пушкар М.С., Сопко В.В., Хендріксен Е.С., Ентоні Р. та інші.

Незважаючи на численні дослідження проблематики облікового забезпечення управлінських процесів, питання формування комплексної облікової системи, орієнтованої специфічно на управління діловим партнерством, залишається недостатньо розробленим. Зокрема, потребують поглибленого вивчення методичні підходи до облікового відображення трансакцій з діловими партнерами з урахуванням не лише фінансових, але й нефінансових показників співпраці; не розроблені критерії оцінки ефективності ділового партнерства на основі облікових даних; відсутній системний підхід до визначення ризиків партнерської взаємодії. Крім того, залишається неврегульованим питання інтеграції облікової інформації про ділове партнерство в загальну систему управління підприємством.

Облікова система в контексті управління діловим партнерством може розглядатися як інтегрована інформаційна система, що забезпечує збір, обробку, систематизацію та узагальнення даних про партнерські відносини підприємства з метою прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Сутність такої системи розкривається через її функціональні компоненти, які включають фінансовий, управлінський та стратегічний облік, а також аналітичну підсистему оцінки ефективності партнерських відносин.

Як зазначає Голов С.Ф., «облікова система повинна забезпечувати інформаційні потреби різних рівнів управління в контексті реалізації

РОЗДІЛ 3

СУЧАСНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ, УПРАВЛІННЯ ТА ІНЖЕНЕРІЇ

стратегічних цілей підприємства» [1]. Ця теза набуває особливого значення в умовах формування довготривалих партнерських відносин, які потребують постійного моніторингу та оцінки.

Значення облікової системи в управлінні діловим партнерством проявляється у кількох ключових аспектах:

1. Інформаційне забезпечення процесу вибору потенційних партнерів на основі облікових даних про їх надійність, платоспроможність та ділову репутацію.

2. Формування інформаційної бази для розробки договірних умов співпраці, що відображатиме оптимальний баланс інтересів сторін.

3. Облікове відображення трансакцій з діловими партнерами, що забезпечує контроль виконання договірних зобов'язань.

4. Аналітична оцінка ефективності ділового партнерства з використанням системи фінансових і нефінансових показників.

За дослідженнями Левицької С.О., «удосконалення облікових процедур повинно відбуватися у напрямі розширення спектру корисної інформації, необхідної для прийняття рішень щодо управління діловими відносинами» [2]. Це актуалізує питання розробки спеціалізованих облікових реєстрів та форм звітності для потреб управління діловим партнерством.

Пушкар М.С. наголошує, що «розвиток управлінського обліку як підсистеми загальної облікової системи підприємства має враховувати специфіку відносин з ключовими групами стейкхолдерів, зокрема, діловими партнерами» [3]. Використання управлінського обліку дозволяє формувати інформацію про трансакційні витрати, пов'язані з пошуком партнерів, веденням переговорів, укладанням та виконанням контрактів.

Важливим аспектом облікової системи в контексті ділового партнерства є забезпечення інформаційної прозорості відносин, що підвищує рівень довіри між партнерами та знижує ризики опортуністичної поведінки. Як відзначає Ткаченко Н.М., «інформаційна асиметрія між партнерами може бути зменшена шляхом формування адекватної системи облікового відображення результатів спільної діяльності» [5].

Сучасні тенденції розвитку облікових систем в контексті управління діловим партнерством пов'язані з впровадженням інформаційних технологій, які забезпечують оперативність та повноту обліково-аналітичної інформації. Зокрема, використання CRM-систем, інтегрованих з обліковими програмами, дозволяє створити єдиний інформаційний простір для управління відносинами з партнерами.

Дослідження сутності та значення облікової системи в управлінні діловим партнерством дозволяє сформулювати ряд важливих висновків. По-перше, ефективна облікова система виступає інформаційним фундаментом для прийняття управлінських рішень на всіх етапах ділового партнерства – від вибору потенційних партнерів до оцінки результатів співпраці. По-друге, для

РОЗДІЛ 3

СУЧАСНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ, УПРАВЛІННЯ ТА ІНЖЕНЕРІЇ

забезпечення інформаційних потреб управління діловим партнерством необхідна інтеграція різних підсистем обліку (фінансового, управлінського, стратегічного) з аналітичними інструментами оцінки ефективності партнерських відносин. По-третє, удосконалення облікової системи має відбуватися в напрямі розширення спектру релевантної інформації про ділове партнерство, включаючи нефінансові показники співпраці.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробкою методичних підходів до облікового відображення ризиків ділового партнерства, а також з розвитком аналітичного інструментарію оцінки ефективності партнерських відносин на основі інтегрованих показників, що поєднують фінансові та нефінансові аспекти співпраці.

Література:

1. Голов С.Ф. Управлінський облік. К.: Центр навчальної літератури, 2018. 534 с.
2. Левицька С.О. Організація обліку: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2017. 280 с.
3. Пушкар М.С. Креативний облік (створення інформації для менеджерів): Монографія. Тернопіль: Карт-бланш, 2006. 334 с.
4. Сопко В. В. Бухгалтерський облік: навчальний посібник 3-е видан., перероб. і доповн. К.: КНЕУ, 2018, 578 с.
5. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський (фінансовий) облік, оподаткування і звітність: підручник / Н. М. Ткаченко- 6- те вид., допов. і перероб.- К.: Алерта, 2013.- 981 с.

УДК 330.15:502.131.1

ЧЕРНИЧКО Т. В.

доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри економіки та фінансів,
Мукачівський державний університет

КАЗИБРИД О.Р.

аспірант,
Мукачівський державний університет

РЕСУРСОЕФЕКТИВНІСТЬ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ: ВИКЛИКИ ТА НАПРЯМИ РЕАГУВАННЯ

Ресурсоефективність економіки України в умовах збройного конфлікту стала однією з ключових проблем національного розвитку. Це поняття охоплює здатність економічної системи максимально раціонально використовувати наявні природні, енергетичні та фінансові ресурси, що набуває особливої ваги в умовах обмеженого доступу до них унаслідок бойових дій.

Війна завдала суттєвих втрат ресурсному потенціалу країни. Одним із найгостріших наслідків стало масштабне руйнування інфраструктури, зокрема промислових підприємств, транспортних артерій і об'єктів енергетики. Це спричинило істотне зниження виробничого потенціалу, особливо в регіонах, що зазнали активних бойових дій. Руйнування електростанцій, систем

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>